

# Wierzbicka-Rybacka, Krystyna

---

## Co chcą znaleźć z biblioteki czytelnicy z Krasnosielca

---

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 8, 175-182

---

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych [mazowsze.hist.pl](http://mazowsze.hist.pl).

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

## CO CHCĄ ZNALEŹĆ W BIBLIOTECE CZYTELNICZY Z KRASNOSIELCA

Gmina Krasnosielc obejmuje swym zasięgiem 35 wsi, w tym: 31 wsi sołeckich, które zamieszkuje powyżej 7 100 osób. Miejscowość gminna – Krasnosielc liczy 1530 mieszkańców. Jest to wieś o zwartej zabudowie osady (kiedyś Krasnosielc posiadał prawa miejskie, które utracił po Powstaniu Styczniowym). Znajdują się tu dwie szkoły: Szkoła Podstawowa, w której uczy się 437 dzieci oraz Zespół Szkół Zawodowych, w skład którego wchodzi: Liceum Ekonomiczne i Technikum Rolnicze. Do ZSZ uczęszcza 310 uczniów. Część z nich mieszka w internacie, większość zaś dojeżdża z pobliskich miejscowości.

Jeśli chodzi o zakłady przemysłowe, to obecnie w Krasnosielcu ich nie ma. Pozostał jedynie GS, SKR, BS i UG. Powstało natomiast dużo prywatnych sklepów i niewielkich warsztatów rzemieślniczych. Jak w większości gmin naszego województwa, podobnie i w Krasnosielcu istnieje problem bezrobocia. Urząd Gminy zatrudnia wprawdzie poszczególne osoby w ramach prac interwencyjnych, ale nie zaspokajają one potrzeb wszystkich zainteresowanych.

Na terenie gminy istnieją 2 typy placówek kulturalnych a mianowicie: Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Krasnosielcu oraz biblioteki. Kiedyś istniały jeszcze w poszczególnych wioskach Kluby „Ruchu” i „Młodego Rolnika”. Wszystkie zostały jednak zlikwidowane. Sieć biblioteczna gminy Krasnosielc składa się z 4 placówek bibliotecznych: biblioteki gminnej, której siedzibą jest Krasnosielc oraz 3 filii bibliotecznych w Amelinie, Drażdzewie i Rakach. Największą bibliotekę, zarówno pod względem ilości księgozbioru jak też czytelników i wypożyczeń jest biblioteka w Krasnosielcu. Ponieważ oferta poszczególnych wydawnictw jest tak bogata i różnorodna a biblioteki nie posiadają zbyt wielu pieniędzy na nowe zakupy, postanowiliśmy dowiedzieć się od naszych czytelników „Jakie książki chcieliby znaleźć w bibliotece?”.

W tym celu przeprowadziliśmy ankietę czytelniczą. Wzięli w niej udział czytelnicy powyżej lat 15, czyli czytelnicy dorośli. Ankietowani odpowiadali na wiele pytań dotyczących biblioteki w Krasnosielcu oraz na pytania ogólne, dotyczące ich zainteresowań.

Jak już wspomniałam, celem tej ankiety było uzyskanie informacji, które mogą być następnie wykorzystane przy gromadzeniu księgozbioru oraz pomysłów czytelników, dotyczących wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu biblioteki.

Ankieta przeprowadzona została w miesiącach sierpień-wrzesień 1994 r. Wszystkie przytoczone poniżej dane uzyskano z kart rejestracyjnych, kart czytelnika, sprawozdań GUS, zbiorczych sprawozdań statystycznych półrocznych i rocznych sporządzanych dla potrzeb WBP i przeprowadzonej ankiety.

Według kart rejestracyjnych czytelników, biblioteka w Krasnosielcu, a dokładniej wypożyczalnia dla dorosłych zarejestrowała 503 czytelników, w tym: 119 mężczyzn i 384 kobiety. Wynika z tego, że tak jak w innych bibliotekach, tak i w Krasnosielcu czytają głównie kobiety. Stanowią one 76,3% ogółu dorosłych czytelników, mężczyźni zaś – 23,7%.

Nieprzypadkowo badania przeprowadzane są na czytelniku dorosłym. W przypadku Krasnosielca czytelnicy ci stanowią aż 73,1% ogółu czytelników zarejestrowanych w Gminnej Bibliotece (dane z końca września 1994 r.).

ilość czytelników dorosłych i dziecięcych		% ogółu czytelników
ilość czytelników dorosłych	503 osoby	73,1%
ilość czytelników dziecięcych	185 osób	26,9%
<b>Razem</b>	<b>688 osób</b>	<b>100%</b>

Bardzo różnorodnie kształtuje się wiek ankietowanych czytelników. W poszczególnych kategoriach wiekowych przedstawia się to następująco:

Wiek	Ilość czytelników	%
15–19 lat	260	51,7%
20–24 lata	62	12,3%

25–34 lata	72	14,3%
35–54 lata	78	15,5%
55 i więcej	31	6,2%
<b>Razem</b>	<b>503</b>	<b>100%</b>

Z przedstawionej tabeli wynika, że największą ilość czytelników stanowią osoby w wieku 15–19 lat – 51,7% ogółu czytelników, następna grupa, to czytelnicy w wieku 35–54 lata (78 osób i 15,5%), III grupa, to czytelnicy w wieku 25–34 lata (72 osoby i 14,3%), 62 osoby osiągnęły wiek 20–24 lata (12,3%), najmniejszą liczbę osób zarejestrowano w grupie obejmującej czytelników najstarszych – powyżej 55 roku życia – 31 osób, co stanowi 6,2% ogółu czytelników.

Zastanawia wysoki procent czytelników w wieku 35–42 lata. Z dokładniejszej analizy okazało się, że są to głównie osoby pracujące, niepracujące gospodynie domowe i bezrobotni.

Bardzo różnorodnie przedstawia się podział czytelników w zależności od wykonywanego zawodu. Ilustruje to poniższa tabela:

Grupa zawodowa	Ilość czytelników	% ogółu czytelników
Oświata i kultura	38	7,5%
Inteligencja techn. i nietechn.	7	1,4%
Administracja biurowa	12	2,4%
Rzemieślnicy	2	0,4%
Robotnicy	21	4,2%
Rolnicy	25	5,0%
Czytelnicy mundurowi	7	1,4%
Właściciele prywatnych zakładów	8	1,6%
Uczniowie, studenci	288	57,3%
Emeryci, renciści	35	7,0%
Niepracujący – gospodynie domowe	10	2,0%
Poszukujący pracy – tzw. bezrobotni	46	9,0%
Niezidentyfikowani pracownicy umysłowi	4	0,8%
<b>Razem</b>	<b>503</b>	<b>100%</b>

Jak widać z powyższej tabeli, największą ilość czytelników i to ilość znaczącą stanowią uczniowie i studenci – 57,3%.

Pozostałe grupy nie przekraczają 10% ogółu czytelników. W kolejności wygląda to następująco:

- ▶ bezrobotni – 9,0%,
- ▶ pracownicy oświaty i kultury – 7,5%,
- ▶ emeryci i renciści – 7,0%,
- ▶ rolnicy – 5,0%
- ▶ pozostałe – 14,0% to rzemieślnicy, administracja biurowa i właściciele prywatnych warsztatów i sklepów.

Bardzo duży procent czytelników (9%) stanowią osoby poszukujące pracy, tzw. bezrobotni. Wynika z tego, iż osoby te posiadają dużo wolnego czasu i wypełniają go m.in. czytaniem książek.

Jak wspominałam wcześniej, wszystkie przedstawione wcześniej dane statystyczne, pochodzą z kart rejestracyjnych i kart czytelnika.

Natomiast dane, które przedstawię obecnie, uzyskano z ankiet rozprawdzonych wśród osób, korzystających z naszej placówki.

Ankiety rozprawdziliśmy wśród 125 czytelników. Niestety, nie wszyscy na nią odpowiedzieli. Odpowiedziały jedynie 63 osoby, które stanowią 12,5% ogółu dorosłych czytelników.

Statystycznie, znowu odpowiedziały głównie kobiety – 82,5% ogółu (52 osoby) i 17,5% mężczyzn – (11 osób).

Przeważały osoby z wykształceniem średnim – 45 osób, 10 osób było z wykształceniem wyższym, 5 osób – z zawodowym i 3 osoby z wykształceniem podstawowym.

Ankietowani wykonują też różnorodne zawody. Są wśród nich pracownicy umysłowi – 14 osób, 3 – to pracownicy fizyczni, 1 rolnik, 1 właściciel prywatnego warsztatu, 2 emerytów, 3 rencistów, 27 uczniów, 6 studentów i 6 bezrobotnych poszukujących pracy.

51 osób mieszka w samym Krasnosielcu, natomiast 12 osób w wioskach w okolicy Krasnosielca.

Ankieta składała się z różnorodnych pytań. Cztery pierwsze dotyczyły zainteresowań poszczególnych ankietowanych.

Pytanie 1 brzmiało: „Ile książek Pan(i) przeczytała w ciągu ostatniego roku?”

- ▶ 7,9% czytelników odpowiedziało, że od 3–6 książek (5 osób),
- ▶ 1,9% – że 7–12 (1 osoba),
- ▶ 15,9% – że 13–24 książki (10 osób),
- ▶ 76,2% – zadeklarowało przeczytanie ponad 24 książek (48 osób).

Pytanie 2 dotyczyło zainteresowania czytelników poszczególnymi rodzajami literatury. Wyszczególniono literaturę piękną i literaturę popularnonaukową.

W zakresie literatury pięknej:

- ▶ 2,6% czytelników opowiedziało się za poezją (13 osób),
- ▶ 1,4 – za dramatem (7 osób),
- ▶ 63,5% – preferowało powieści (40 osób).

Większość ankietowanych wybrała powieść i potwierdzają to spostrzeżenia i obserwacje pracowników. Aby to bardziej udokumentować, przedstawiam dane statystyczne wypożyczeń literatury pięknej i popularnonaukowej za I półrocze 1994 r. (według sprawozdań statystycznych).

Wypożyczenia literatury pięknej dla dorosłych	7822 wol.	71,0% ogółu wypożyczeń
Wypożyczenia literatury popularnonaukowej	984 wol.	8,9% ogółu wypożyczeń
Wypożyczenia literatury dla dzieci i młodzieży	2216 wol.	20,1% ogółu wypożyczeń
<b>Razem</b>	<b>11.022 wol.</b>	<b>100%</b>

W kategorii powieść poszczególne osoby wybrały:

- ▶ powieść przygodowa – 66,6% – 42 osoby,
- ▶ romanse – 57,1% – 36 osób,
- ▶ powieść historyczna – 47,6% – 30 osób,
- ▶ powieść obyczajowa – 47,6% – 30 osób,
- ▶ powieść sensacyjna – 39,7% – 25 osób,
- ▶ powieść psychologiczna – 23,8% – 15 osób,
- ▶ powieść wojenna – 20,6% – 13 osób,
- ▶ powieść fantastyczna – 20,6% – 13 osób,
- ▶ powieść podróżnicza – 17,5% – 11 osób,
- ▶ powieść biograficzna – 15,9% – 10 osób.

Wynika z tego, że największym zainteresowaniem cieszą się: powieści przygodowe, sensacyjne, obyczajowe, historyczne i romanse.

Jeśli chodzi o literaturę popularnonaukową, to najwięcej osób opowiedziało się za historią, poradnikami dotyczącymi gospodarstwa domowego, naukami przyrodniczymi i medycyną. Dokładniejsze dane przedstawiają się następująco:

- ▶ historia – 39,7% ankietowanych,
- ▶ gospodarstwo domowe – 17,5%,
- ▶ psychologia – 17,5%,

- ▶ nauki przyrodnicze – 15,9%,
- ▶ medycyna, seksuologia – 15,9%,
- ▶ religioznawstwo – 12,7%,
- ▶ podróże krajoznawcze, geografia – 11,1%,
- ▶ oświata i kultura – 9,5%,
- ▶ nauka o literaturze – 9,5%,
- ▶ sztuki piękne – 7,9%,
- ▶ zarządzanie, ekonomia – 4,8%,
- ▶ polityka – 3,2%,
- ▶ nauki matem. i techn. – 3,2%,
- ▶ sport – 3,2%,
- ▶ językoznawstwo – 3,2%,
- ▶ rolnictwo – 3,2%.

Różni są też ulubieni autorzy ankietowanych osób. Związane jest to głównie z wiekiem czytelników. Starsze osoby wybierały najczęściej Nałkowską, Fleszerową-Muskat, Dumasa, Prusa, Hugo, Orzeszkową, Dołęgę-Mostowicza, Sienkiewicza, Żeromskiego, Dąbrowską, Mniszkównę.

Młodszy – Nienackiego, Ludluma, Chmielewską, Siesicką, Folleta, MacLeana, Christie, Nortona, Maya, Higginsa.

Na pytanie: „Skąd Pan(i) bierze książki do czytania?” – wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że z Biblioteki Publicznej a ponadto: 7 osób – z Biblioteki Pedagogicznej, 4 osoby – z innych bibliotek, 34 osoby – kupuje książki, 12 osób – korzysta z innych źródeł.

Wynika z tego, że czytelnicy korzystają nie tylko z naszej biblioteki, ale także i z innych bibliotek, a 54% ankietowanych posiada też własne, prywatne księgozbiory.

Pytanie 6 brzmiało: „Jaką funkcję pełni w Pana(i) życiu czytanie książek?” – 4,8% odpowiedziało, że wyłącznie poznawczą, 76,2% – rozrywkową, 6,3% – inne funkcje, 17,5% – poznawczo-rozrywkową.

Nie wszyscy ankietowani znajdują w bibliotece interesujące ich książki. Zdecydowanie „tak” – odpowiedziało 63,5% ankietowanych, 36,5% odpowiedziało – „że nie zawsze”. Z własnych obserwacji wiem, że rzeczywiście nie zawsze możemy zaspokoić wymagania wszystkich odwiedzających naszą placówkę. Często musimy odpowiadać, że niestety, niektórych tytułów nie posiadamy.

Na pytanie: „Z jakich dziedzin jest za mało książek w bibliotece?” – ankietowani odpowiadali różnie. Związane jest to z zainteresowaniami poszczególnych osób. Najczęściej powtarzały się następujące odpowiedzi: – „...lektur szkolnych, opracowań literackich, najnowszych opracowań literatury rolniczej, horrorów, literatury fantastycznej, książek z parapsychologii, literaturoznawstwa i wielu innych”.

Druga część ankiety dotyczyła zainteresowania czytelników prasą. 84,1% odpowiedziało, że prasę „kupuje”, 17,5% – „pożycza od znajomych”, 46% – „korzysta z czasopism prenumerowanych przez bibliotekę”, w tym: 14 osób – systematycznie, 15 osób – sporadycznie.

Najczęściej czytany tytułami są: Tina, Dziewczyna, Jestem, Kobieta i Styl, Bravo, Claudia, Przegląd Sportowy, Sztandar Młodych, Gazeta Wyborcza, Kobieta i Życie, Przyjaciółka.

Ciekawe odpowiedzi uzyskano na pytanie: „Jakie tytuły, zdaniem Pana(i), powinna biblioteka dodatkowo zaprenumerować?” Było ich tak dużo i tak różnorodne, że odniosłam wrażenie, iż nasi czytelnicy chcieliby znaleźć w bibliotece wszystkie tytuły czasopism ukazujących się w Polsce.

Na pytanie: „Czy jest Pan(i) zadowolony z usług biblioteki?” – 98,4% ankietowanych odpowiedziało – „tak”, 1,6% – „nie”. Jest to ogromna satysfakcja dla pracowników, że czytelnicy cenią naszą pracę i są z niej zadowoleni.

Jeśli chodzi natomiast o zmiany, które zdaniem czytelników należałoby wprowadzić w bibliotece – tylko jedna osoba uważa, że „należy zwiększyć personel biblioteki”, pozostałe zaś są zdania „że żadnych zmian nie należy wprowadzać”, że obsługa jest sympatyczna, fachowa i uprzejma.

Ostatnie pytanie ankiety brzmiało: „Z której z poniżej wymienionych form rozrywki byłoby Panu(i) najłatwiej zrezygnować?” I tu ciekawostka i niewątpliwie powód do dumy. Żaden z ankietowanych nie zrezygnowałby z książki.

Najłatwiej zrezygnować z kina i tak właśnie odpowiedziało 98,7%, następnie z videa – 31,7%, 30,1% może zrezygnować z radia, 7,9% – z telewizji, 6,3% – z czasopism.

Reasumując, zastanawiam się, czy przeprowadzona ankieta spełniła swoje zadanie.



Częściowo – tak. Uzyskaliśmy odpowiedź, jakich książek czytelnicy poszukują, jakie czasopisma najczęściej czytają, czy chcieliby wprowadzić jakieś zmiany w pracy biblioteki i dlaczego.

Będzie to niewątpliwie pomocne przy uzupełnianiu zbiorów oraz planowaniu pracy warsztatowej placówki.

Jest jednak pewne „ale”. Nie spodziewałam się, że tak mało osób odpowie na naszą ankietę. Niewielkie zainteresowanie nią, wpłynęło właśnie na takie a nie inne jej wyniki. Wydaje mi się, że nie odpowiadają one faktycznym danym. Być może, gdyby większa ilość czytelników wzięła udział w ankiecie, odpowiedzi byłyby inne.

Cieszę się jednak z tego, że posiadamy grono stałych, systematycznie odwiedzających bibliotekę czytelników. Są to prawdziwi sympatycy naszej placówki. Na nich zawsze możemy liczyć.